

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 13 czerwca 2022 r.
(OR. fr, en)

9761/22

ECOFIN 550
UEM 154
SOC 345
EMPL 227
COMPET 448
ENV 549
EDUC 218
RECH 341
ENER 257
JAI 812
GENDER 90
ANTIDISCRIM 70
JEUN 101
SAN 346

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Nr dok. Kom.:	9413/22 - COM(2022) 619 final
Dotyczy:	Zalecenie dotyczące ZALECENIA RADY w sprawie krajowego programu reform Łotwy na 2022 r., zawierającego opinię Rady na temat przedstawionego przez Łotwę programu stabilności na 2022 r.

Delegacje otrzymują w załączeniu wspomniany wyżej projekt zalecenia Rady, w wersji zmienionej i uzgodnionej przez różne komitety Rady, oparty na wniosku Komisji COM(2022) 619 final.

ZALECENIE RADY

z dnia ...

w sprawie krajowego programu reform Łotwy na 2022 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Łotwę programu stabilności na 2022 r.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych¹, w szczególności jego art. 5 ust. 2,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

---

¹ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.

- (1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241², którym ustanowiono Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, weszło w życie w dniu 19 lutego 2021 r. Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności zapewnia wsparcie finansowe na rzecz realizacji reform i inwestycji, co pociąga za sobą impuls fiskalny finansowany przez Unię. Przyczynia się on do odbudowy gospodarczej oraz wdrażania zrównoważonych i pobudzających wzrost gospodarczy reform i inwestycji, których celem jest w szczególności promowanie zielonej i cyfrowej transformacji, zwiększając jednocześnie odporność i potencjalny wzrost gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić stabilność finansów publicznych oraz pobudzić wzrost i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie. Maksymalny wkład finansowy dla każdego państwa członkowskiego w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności zostanie zaktualizowany w czerwcu 2022 r., zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241.

---

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

- (2) W dniu 24 listopada 2021 r. Komisja przyjęła roczną analizę zrównoważonego wzrostu gospodarczego, rozpoczynając tym samym europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej na 2022 r. Należycie uwzględniono w niej Zobowiązanie społeczne z Porto, podpisane w dniu 7 maja 2021 r., do dalszego wdrażania Europejskiego filaru praw socjalnych, proklamowanego przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w dniu 17 listopada 2017 r. W dniu 25 marca 2022 r. Rada Europejska zatwierdziła priorytety rocznej analizy zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2022 r. W dniu 24 listopada 2021 r., na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011³, Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania, w którym nie wskazała Łotwy jako jednego z państw członkowskich, w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. W tym samym dniu Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro oraz wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu na 2022 r., w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. W dniu 5 kwietnia 2022 r. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro⁴ („zalecenie dla strefy euro na 2022 r.”), a w dniu 14 marca 2022 r. – wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu.

---

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania (Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25).

⁴ Zalecenie Rady z dnia 5 kwietnia 2022 r. w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro (Dz.U. C 153 z 7.4.2022, s. 1).

- (3) Inwazja Rosji na Ukrainę, która nastąpiła wkrótce po globalnej pandemii, znacząco zmieniła kontekst geopolityczny i gospodarczy. Skutki tej inwazji odczuwane przez gospodarki państw członkowskich to między innymi wyższe ceny energii, żywności i surowców oraz słabsze perspektywy wzrostu gospodarczego. Wyższe ceny energii stanowią duże obciążenie zwłaszcza dla gospodarstw domowych znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, które doświadczają ubóstwa energetycznego lub są nim zagrożone, oraz dla przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii. Unia doświadcza również bezprecedensowego napływu osób uciekających z Ukrainy. Skutki gospodarcze wynikające z prowadzonej przez Rosję wojny napastniczej w różnym stopniu odciskają się na poszczególnych państwach członkowskich. W tym kontekście w dniu 4 marca 2022 r. decyzją wykonawczą Rady (UE) 2022/382⁵ uruchomiono po raz pierwszy dyrektywę Rady 2001/55/WE⁶, przyznając wysiedleńcom z Ukrainy prawo do legalnego pobytu w Unii, a także dostęp do kształcenia i szkolenia, rynku pracy, opieki zdrowotnej, mieszkań i opieki społecznej.

---

⁵ Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2022/382 z dnia 4 marca 2022 r. stwierdzająca istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5 dyrektywy 2001/55/WE i skutkująca wprowadzeniem tymczasowej ochrony (Dz.U. L 71 z 4.3.2022, s. 1).

⁶ Dyrektywa Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między państwami członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami (Dz.U. L 212 z 7.8.2001, s. 12).

- (4) Biorąc pod uwagę szybko zmieniającą się sytuację gospodarczą i geopolityczną, europejski semestr ponownie służy do zakrojonej na szeroką skalę koordynacji polityki gospodarczej i polityki zatrudnienia w 2022 r., ewoluując jednocześnie zgodnie z wymogami dotyczącymi wdrażania Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, jak opisano w rocznej analizie zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2022 r. Realizacja przyjętych planów odbudowy i zwiększania odporności jest istotna dla realizacji priorytetów polityki w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te uwzględniają wszystkie stosowne zalecenia krajowe, wydane w cyklach europejskiego semestru w latach 2019 i 2020, lub znaczną część tych zaleceń. Zalecenia dla poszczególnych krajów na lata 2019 i 2020 pozostają aktualne również w odniesieniu do planów odbudowy i zwiększania odporności, które są uzupełniane, aktualizowane lub zmieniane zgodnie z art. 14, 18 i 21 rozporządzenia (UE) 2021/241, obok wszelkich innych zaleceń dla poszczególnych krajów wydanych do dnia przedłożenia takich uzupełnionych, zaktualizowanych lub zmodyfikowanych planów odbudowy i zwiększania odporności.
- (5) Ogólna klauzula wyjścia przewidziana w pakcie stabilności i wzrostu została uruchomiona w marcu 2020 r. W swoim komunikacie z dnia 3 marca 2021 r., zatytułowanym „Rok od wybuchu pandemii COVID-19: działania z zakresu polityki fiskalnej”, Komisja przedstawiła swoją opinię, z której wynika że decyzję w sprawie dezaktywacji ogólnej klauzuli wyjścia lub dalszego jej stosowania należy podejmować w ramach oceny ogólnej stanu gospodarki, przy czym jednym z kluczowych kryteriów ilościowych powinien być poziom aktywności gospodarczej w Unii lub w strefie euro w porównaniu z poziomami sprzed kryzysu (na koniec 2019 r.). Zwiększona niepewność i poważne ryzyko pogorszenia się perspektyw gospodarczych w związku z wojną w Europie, bezprecedensowe podwyżki cen energii oraz utrzymujące się zakłócenia w łańcuchu dostaw uzasadniają przedłużenie na 2023 r. ogólnej klauzuli wyjścia przewidzianej w pakcie stabilności i wzrostu.

- (6) Zgodnie z podejściem przyjętym w zaleceniu Rady z dnia 18 czerwca 2021 r.⁷, zawierającym opinię Rady na temat programu stabilności Łotwy na 2021 r., ogólny kurs polityki fiskalnej jest obecnie najlepiej mierzony zmianą wydatków pierwotnych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów oraz z wyłączeniem tymczasowych środków nadzwyczajnych wynikających z kryzysu związanego z COVID-19), ale z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych, w stosunku do średniookresowego potencjalnego wzrostu⁸. Wykraczając poza ogólny kurs polityki fiskalnej, aby ocenić, czy krajowa polityka fiskalna ma ostrożny charakter, a jej struktura sprzyja trwałej odbudowie gospodarczej zgodnej z celami zielonej i cyfrowej transformacji, należy zwrócić uwagę także na zmiany bieżących wydatków pierwotnych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów oraz z wyłączeniem tymczasowych środków nadzwyczajnych wynikających z kryzysu związanego z COVID-19) i inwestycji finansowanych z zasobów krajowych⁹.

---

⁷ Zalecenie Rady z dnia 18 czerwca 2021 r. zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Łotwę programu stabilności na 2021 r. (Dz.U. C 304 z 29.7.2021, s. 63.).

⁸ Szacunki dotyczące kursu polityki fiskalnej i jego elementów zawarte w niniejszym zaleceniu są szacunkami Komisji opartymi na założeniach leżących u podstaw prognozy Komisji z wiosny 2022 r. Szacunki Komisji dotyczące średniookresowego potencjalnego wzrostu nie uwzględniają pozytywnego wpływu reform, które są częścią planu odbudowy i zwiększania odporności i mogą pobudzić potencjalny wzrost.

⁹ Niefinansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności ani innych funduszy unijnych.

- (7) W dniu 2 marca 2022 r. Komisja przyjęła komunikat zawierający ogólne wytyczne dotyczące polityki fiskalnej w 2023 r. (zwane dalej „wytycznymi fiskalnymi”), aby wesprzeć państwa członkowskie w przygotowaniu programów stabilności i konwergencji, a tym samym wzmocnić koordynację polityki. Opierając się na perspektywach makroekonomicznych w prognozie z zimy 2022 r., Komisja zwróciła uwagę, że w 2023 r. stosowne wydawałoby się przejście od ogółem wspierającego kursu polityki fiskalnej w latach 2020–2022 do zasadniczo neutralnego ogólnego kursu polityki fiskalnej, przy jednoczesnym zachowaniu gotowości do reagowania na zmieniającą się sytuację gospodarczą. Komisja stwierdziła, że zalecenia fiskalne na 2023 r. nadal powinny być różne dla poszczególnych państw członkowskich i uwzględniać potencjalne efekty zewnętrzne dla innych krajów. Komisja wezwała państwa członkowskie do uwzględnienia wytycznych w ich programach stabilności i konwergencji. Komisja zobowiązała się, że będzie ściśle monitorować sytuację gospodarczą i w razie potrzeby dostosuje swoje wytyczne polityczne, najpóźniej pod koniec maja 2022 r. w wiosennym pakiecie europejskiego semestru.
- (8) W odniesieniu do wytycznych fiskalnych zalecenia fiskalne na 2023 r. biorą pod uwagę gorsze perspektywy gospodarcze, zwiększoną niepewność i dalsze ryzyko pogorszenia się koniunktury oraz wyższą inflację, niż zakładano w prognozie Komisji z zimy 2022 r. W związku z powyższym działania fiskalne muszą mieć na celu rozwijanie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz bezpieczeństwa energetycznego, a także zachowanie siły nabywczej gospodarstw domowych znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, tak aby złagodzić skutki podwyżek cen energii i pomóc ograniczyć presję inflacyjną wynikającą z efektów drugiej rundy za pomocą ukierunkowanych i tymczasowych środków. Polityka fiskalna musi pozostać elastyczna, aby można było ją dostosować do szybko zmieniających się okoliczności, w tym wyzwań, jakie pojawiają się w zakresie obrony i bezpieczeństwa w związku z prowadzoną przez Rosję wojną napastniczą przeciwko Ukrainie, oraz musi być zróżnicowana w poszczególnych państwach członkowskich w zależności od ich sytuacji fiskalnej i gospodarczej, w tym ich narażenia na kryzys i napływu wysiedleńców z Ukrainy.

- (9) W dniu 30 kwietnia 2021 r. Łotwa przedstawiła Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Zgodnie z art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny zamieszczonymi w załączniku V do tego rozporządzenia. W dniu 13 lipca 2021 r. Rada przyjęła decyzję wykonawczą w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Łotwy¹⁰. Uruchomienie transz jest uzależnione od przyjęcia przez Komisję decyzji, zgodnie z art. 24 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/241, stwierdzającej, że Łotwa osiągnęła w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady. Osiągnięcie w zadowalający sposób zakłada, że działania związane z uprzednio osiągniętymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi nie zostały odwrócone.
- (10) W dniu 22 kwietnia 2022 r. Łotwa przedłożyła swój krajowy program reform na 2022 r., a 26 kwietnia 2022 r. swój program stabilności na 2022 r., w terminie przewidzianym w art. 4 rozporządzenia (WE) nr 1466/97. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je równoczesnej ocenie. Zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241 krajowy program reform na 2022 r. odzwierciedla również półroczne sprawozdania Łotwy z postępów w realizacji jej planu odbudowy i zwiększania odporności.
- (11) W dniu 23 maja 2022 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe dotyczące Łotwy na 2022 r. Oceniono w nim postępy Łotwy we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju przyjętych przez Radę w latach 2019, 2020 i 2021 i podsumowano realizację przez Łotwę planu odbudowy i zwiększania odporności, z uwzględnieniem tabeli wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano luki dotyczące wyzwań, których nie uwzględniono w planie odbudowy i zwiększania odporności lub uwzględniono je jedynie częściowo, a także nowych i pojawiających się wyzwań, w tym związanych z inwazją Rosji na Ukrainę. Oceniono w nim również postępy Łotwy we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów Unii dotyczących zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa, a także postępy w realizacji celów Organizacji Narodów Zjednoczonych w zakresie zrównoważonego rozwoju.

---

¹⁰ Dok. ST 10157/2021; dok. ST 10157/2021 ADD 1.

- (12) W dniu 23 maja 2022 r. Komisja wydała sprawozdanie na podstawie art. 126 ust. 3 Traktatu. W sprawozdaniu tym omówiono sytuację budżetową Łotwy, ponieważ jej deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych przekroczył w 2021 r. określoną w Traktacie wartość referencyjną wynoszącą 3 % produktu krajowego brutto (PKB). W sprawozdaniu stwierdzono, że kryterium deficytu nie zostało spełnione. Zgodnie z komunikatem z dnia 2 marca 2022 r. Komisja nie zaproponowała wszczęcia nowych procedur nadmiernego deficytu wiosną 2022 r. i ponownie oceni, czy konieczne jest zaproponowanie wszczęcia takich procedur jesienią 2022 r.
- (13) W swoim zaleceniu z dnia 20 lipca 2020 r.¹¹ Rada zaleciła Łotwie przyjęcie w 2020 i 2021 r. wszelkich środków, zgodnie z ogólną klauzulą wyjścia, niezbędnych do skutecznego zaradzenia pandemii COVID-19, wspomoczenia gospodarki, a następnie wsparcia jej odbudowy. Ponadto zaleciła Łotwie – gdy pozwolą na to warunki ekonomiczne – prowadzenie polityk fiskalnych mających na celu osiągnięcie ostrożnej sytuacji fiskalnej w średnim terminie i zapewnienie długookresowej zdolności do obsługi długu, przy jednoczesnym zwiększeniu inwestycji. Według danych zweryfikowanych przez Eurostat deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Łotwy wzrósł z 4,5 % PKB w 2020 r. do 7,3 % w 2021 r. Działania w zakresie polityki fiskalnej podjęte przez Łotwę wspierały odbudowę gospodarki w 2021 r., podczas gdy wartość tymczasowych nadzwyczajnych środków wzrosła z 2,8 % PKB w 2020 r. do 5,2 % w 2021 r. Środki przyjęte przez Łotwę w 2021 r. były zgodne z zaleceniem Rady z dnia 20 lipca 2020 r. Działania dyskrecjonalne w ramach polityki budżetowej, które rząd podjął w latach 2020 i 2021, miały charakter tymczasowy lub były zrównoważone środkami kompensacyjnymi. Jednocześnie niektóre z działań dyskrecjonalnych podjętych przez rząd w latach 2020–2021 nie były tymczasowe ani nie były zrównoważone środkami kompensacyjnymi, a obejmowały głównie obniżkę stawki składki na ubezpieczenie społeczne, podniesienie poziomu kwoty wolnej od podatku od osób fizycznych, podwyżkę wynagrodzeń pracowników medycznych i nauczycieli oraz zwiększenie minimalnych świadczeń socjalnych. Według danych zweryfikowanych przez Eurostat dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrósł z 43,3 % PKB w 2020 r. do 44,8 % PKB w 2021 r.

---

¹¹ Zalecenie Rady z dnia 20 lipca 2020 r. w sprawie krajowego programu reform Łotwy na 2020 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Łotwę programu stabilności na 2020 r. (Dz.U. C 282 z 26.8.2020, s. 89).

(14) Scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto prognozy budżetowe w programie stabilności na 2022 r., jest realistyczny w 2022 r. i ostrożny w odniesieniu do późniejszego okresu. Rząd prognozuje, że realny PKB wzrośnie w 2022 r. o 2,1 %, a w 2023 r. – o 2,5 %. Z kolei w prognozie Komisji z wiosny 2022 r. przewiduje się podobny wzrost realnego PKB o 2,0 % w 2022 r. i nieco większy wzrost o 2,9 % w 2023 r., głównie ze względu na lepsze perspektywy spożycia prywatnego i eksportu. W programie stabilności na 2022 r. rząd oczekuje, że w 2022 r. deficyt nominalny zmniejszy się do poziomu 6,5 % PKB, a w 2023 r. – do poziomu 2,8 %. Duży deficyt w 2022 r. jest głównie odzwierciedleniem środków ujętych w budżecie na 2022 r., tj. podniesienia kwoty wolnej od podatku dochodowego, znacznego pakietu inwestycyjnego oraz podwyżek wynagrodzeń dla pracowników opieki zdrowotnej, sektora spraw wewnętrznych i edukacji. Ponadto szerokie wsparcie rządu dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw mające złagodzić podwyżki cen energii, a także przewidywany wolniejszy wzrost dochodów podatkowych ze względu na negatywny wpływ, jaki wywiera na gospodarkę inwazja Rosji na Ukrainę, spowodują, że deficyt pozostanie na wysokim poziomie, mimo że wsparcie dla gospodarki z tytułu COVID-19 będzie znacznie niższe w 2022 r. niż w 2021 r. W programie stabilności na 2022 r. przewidziano, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB w 2022 r. wzrośnie do 45,7 %, a w 2023 r. spadnie do 45,2 %. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych w dniu granicznym prognozy deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w latach 2022 i 2023 przewidziany w prognozie Komisji z wiosny 2022 r. ma wynieść odpowiednio 7,2 % PKB i 3,0 % PKB. To wyższy deficyt niż przewiduje program stabilności na 2022 r., głównie ze względu na dodatkowe środki z zakresu polityki uwzględnione w prognozie Komisji, mianowicie utworzenie krajowych rezerw bezpieczeństwa dostaw energii zgodnie z ostatnią nowelizacją ustawy o energii (szacowany wpływ na budżet w 2022 r. ma wynieść 0,6 % PKB). Utworzenie tych rezerw zostało w wiarygodny sposób zapowiedziane, ale nie było znane w czasie przygotowywania programu stabilności na 2022 r. W prognozie Komisji z wiosny 2022 r. przewiduje się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB będzie wyższa niż zakłada prognoza programu stabilności na 2022 r. i wyniesie w 2022 r. 47,0 %, a w 2023 r. – 46,5 %. Różnica ta wynika z wyższego prognozowanego deficytu i niższego przewidywanego nominalnego PKB. Według prognozy Komisji z wiosny 2022 r. średniookresowy (średnia z 10 lat) wzrost produktu potencjalnego szacowany jest na 2,3 %. Szacunki te nie uwzględniają jednak wpływu reform, które są częścią planu odbudowy i zwiększania odporności i które mogą zwiększyć potencjalny wzrost gospodarczy Łotwy.

- (15) W 2022 r. rząd stopniowo wycofywał większość środków wprowadzonych w reakcji na kryzys związany z COVID-19, w związku z czym prognozuje się, że tymczasowe nadzwyczajne środki zmaleją z 5,2 % PKB w 2021 r. do 0,8 % PKB w 2022 r. Na deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych mają wpływ środki, które przyjęto, aby przeciwdziałać gospodarczym i społecznym skutkom wzrostu cen energii, których wartość w prognozie Komisji z wiosny 2022 r. szacuje się na 0,9 % PKB w 2022 r. i które mają być stopniowo wycofywane w 2023 r.¹² Środki te obejmują głównie pułapy cenowe na ceny energii dla gospodarstw domowych i przedsiębiorców, pełne pokrycie przez państwo niektórych składowych stawki za energię elektryczną oraz wsparcie dla określonych grup społecznych i uboższych gospodarstw domowych. Środki te ogłoszono jako tymczasowe. Jeżeli jednak ceny energii pozostaną wysokie w 2023 r., niektóre z tych środków mogłyby zostać utrzymane. Niektóre z tych środków nie są ukierunkowane, w szczególności ogólne pułapy cenowe na ceny energii. Na deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych mają również wpływ koszty zapewnienia tymczasowej ochrony wysiedleńcom z Ukrainy, które według prognozy Komisji z wiosny 2022 r. mają wynieść 0,3 % PKB w 2022 r. i 0,5 % PKB w 2023 r.¹³, a także większe koszty wydatków na obronę o 0,1 % PKB w 2022 r. i o 0,3 % PKB w 2023 r.
- (16) W swoim zaleceniu z dnia 18 czerwca 2021 r. Rada zaleciła, aby w 2022 r. Łotwa kontynuowała wspierający kurs polityki fiskalnej, w tym wykorzystując impuls zapewniany przez Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, oraz utrzymała inwestycje finansowane z zasobów krajowych. Rada zaleciła również, by Łotwa utrzymywała pod kontrolą wzrost wydatków bieżących finansowanych z zasobów krajowych oraz by prowadziła – gdy warunki ekonomiczne na to pozwolą – politykę fiskalną mającą na celu osiągnięcie ostrożnej sytuacji fiskalnej oraz zapewnienie stabilności finansów publicznych w średnim okresie, przy jednoczesnym zwiększeniu inwestycji w celu pobudzenia potencjału wzrostu gospodarczego.

---

¹² Dane liczbowe odzwierciedlają poziom rocznych kosztów budżetowych tych środków wprowadzanych od jesieni 2021 r., w tym bieżących dochodów i wydatków, a także – w stosownych przypadkach – środków w zakresie nakładów inwestycyjnych.

¹³ Zakłada się, że łączna liczba wysiedleńców, którzy dotrą z Ukrainy do Unii, osiągnie stopniowo 6 mln do końca 2022 r., a ich rozmieszczenie geograficzne szacuje się na podstawie wielkości istniejącej diaspory, względnej liczby ludności przyjmującego państwa członkowskiego oraz rzeczywistego rozmieszczenia wysiedleńców z Ukrainy w całej Unii od marca 2022 r. W przypadku kosztów budżetowych na osobę szacunki opierają się na modelu mikrosymulacyjnym Euromod opracowanym przez Wspólne Centrum Badawcze Komisji, z uwzględnieniem zarówno transferów pieniężnych, do których osoby te mogą być uprawnione, jak i świadczeń rzeczowych, takich jak edukacja i opieka zdrowotna.

(17) Według prognozy Komisji z wiosny 2022 r. oraz z uwzględnieniem informacji zawartych w programie stabilności Łotwy na 2022 r. prognozuje się, że kurs polityki fiskalnej w 2022 r. będzie wspierający, na poziomie -3,3 % PKB, zgodnie z zaleceniem Rady¹⁴. Łotwa planuje dalsze wspieranie ożywienia gospodarczego przez wykorzystanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności do finansowania dodatkowych inwestycji, zgodnie z zaleceniem Rady. Prognozuje się, że pozytywny wpływ, jaki na działalność gospodarczą mają wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych, wzrośnie o 0,8 % PKB w porównaniu z 2021 r. Przewiduje się, że inwestycje finansowane z zasobów krajowych będą miały ekspansywny wpływ na kurs polityki fiskalnej, który wyniesie 0,3 punktu procentowego w 2022 r.¹⁵ W związku z tym Łotwa planuje utrzymać inwestycje finansowane z zasobów krajowych, zgodnie z zaleceniem Rady. Jednocześnie prognozuje się, że wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych (po skorygowaniu o nowe działania po stronie dochodów) w 2022 r. będzie mieć ekspansywny wpływ na ogólny kurs polityki fiskalnej, który wyniesie 1,5 punktu procentowego. Ten znaczący ekspansywny wpływ obejmuje dodatkowy wpływ środków mających zaradzić gospodarczym i społecznym skutkom wzrostu cen energii (0,8 % PKB), a także koszty zapewnienia tymczasowej ochrony wysiedleńcom z Ukrainy (0,3 % PKB). Łotwa zasadniczo kontroluje wzrost wydatków bieżących finansowanych z zasobów krajowych w 2022 r., ponieważ znaczny ekspansywny wpływ wydatków bieżących finansowanych z zasobów krajowych w 2022 r. jest głównie efektem środków mających zaradzić gospodarczym i społecznym skutkom podwyżek cen energii oraz kosztów zapewnienia tymczasowej ochrony wysiedleńcom z Ukrainy.

---

¹⁴ Ujemna (dodatnia) wartość wskaźnika odpowiada nadwyżce (niedoborowi) wzrostu wydatków pierwotnych w porównaniu ze średniookresowym wzrostem gospodarczym, wskazując na ekspansywną (restrykcyjną) politykę fiskalną.

¹⁵ Przewiduje się, że pozostałe wydatki kapitałowe finansowane z zasobów krajowych będą miały ekspansywny wpływ, który wyniesie 0,7 punktu procentowego PKB, ponieważ prognoza Komisji z wiosny 2022 r. uwzględnia wpływ fiskalny utworzenia rezerw bezpieczeństwa dostaw energii zgodnie z ostatnią nowelizacją ustawy o energii.

- (18) W prognozie Komisji z wiosny 2022 r. przewiduje się, że w 2023 r. kurs polityki fiskalnej będzie na poziomie +3,2 % PKB, przy założeniu kontynuacji dotychczasowej polityki¹⁶. Prognozuje się, że w 2023 r. Łotwa będzie nadal wykorzystywać dotacje w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności do finansowania dodatkowych inwestycji wspierających odbudowę. Prognozuje się, że pozytywny wpływ, jaki na działalność gospodarczą mają wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych, wzrośnie o 0,9 punktu procentowego PKB w porównaniu z 2022 r. Przewiduje się, że inwestycje finansowane z zasobów krajowych będą miały restrykcyjny wpływ na kurs polityki fiskalnej, który wyniesie 0,8 punktu procentowego w 2023 r.¹⁷ Jednocześnie przewiduje się, że wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych (po skorygowaniu o nowe działania po stronie dochodów) w 2023 r. będzie mieć restrykcyjny wpływ na ogólny kurs polityki fiskalnej, który wyniesie 2,7 punktu procentowego. Obejmuje to wpływ wycofywania środków wprowadzonych w obliczu wzrostu cen energii (0,9 % PKB), a także dodatkowe koszty zapewnienia tymczasowej ochrony wysiedleńcom z Ukrainy (0,1 % PKB).
- (19) W programie stabilności na 2022 r. przewiduje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych będzie stopniowo obniżać się do 2,3 % PKB w 2024 r. i do 1,7 % do 2025 r. W związku z tym planuje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych utrzyma się na poziomie poniżej 3 % PKB w okresie objętym programem. Prognozy te zakładają wycofanie programów wsparcia i solidny wzrost dochodów podatkowych. W programie stabilności na 2022 r. przewidziano spadek relacji długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB do 2025 r. – w 2024 r. ma ona obniżyć się do 44,5 %, a w 2025 r. – do 43,4 %. Z analizy przeprowadzonej przez Komisję wynika, że zagrożenie dla długookresowej zdolności do obsługi długu wydaje się niskie w średnim okresie.

---

¹⁶ Ujemna (dodatnia) wartość wskaźnika odpowiada nadwyżce (niedoborowi) wzrostu wydatków pierwotnych w porównaniu ze średniookresowym wzrostem gospodarczym, wskazując na ekspansywną (restrykcyjną) politykę fiskalną.

¹⁷ Przewiduje się, że pozostałe wydatki kapitałowe finansowane z zasobów krajowych będą miały restrykcyjny wpływ, który wyniesie 0,6 punktu procentowego PKB, ze względu na efekt bazy, mianowicie w prognozie Komisji przewidziano wpływ fiskalny utworzenia rezerwy bezpieczeństwa dostaw energii w 2022 r., takiego środka nie przewidziano jednak w 2023 r.

(20) Udział dochodów podatkowych w PKB Łotwy jest znacznie niższy od średniej unijnej, co ogranicza finansowanie usług użyteczności publicznej. Łotwa uzyskuje najniższe w Unii dochody z podatków od osób prawnych (0,7 % PKB w 2020 r.), zaś jej dochody z podatków od nieruchomości wynoszą 1,0 % PKB w porównaniu ze średnią unijną – 2,3 % PKB. Ponadto, choć klin podatkowy w przeliczeniu na przeciętnego pracownika jest zbliżony do średniej unijnej, to ukryte opodatkowanie pracy należy do najniższych w Unii, co wskazuje, że istnieje znaczne pole do zwiększenia dochodów z opodatkowania pracy przez lepszy pobór i większą progresywność podatków. Wydatki publiczne Łotwy na opiekę zdrowotną i ochronę socjalną są szczególnie niskie w porównaniu ze średnią unijną, co stanowi przeszkodę w terminowym i równym dostępie do opieki zdrowotnej i adekwatnej ochrony socjalnej. W rezultacie na Łotwie notuje się jedne z najwyższych nierówności dochodowych, najniższych wpływów transferów socjalnych na ograniczanie ubóstwa i najgorszych efektów zdrowotnych w Unii. Choć w ostatnim czasie odnotowano wzrosty minimalnego dochodu oraz minimalnych emerytur i rent inwalidzkich, ich poziom utrzymuje się poniżej granicy ubóstwa. Ograniczona dostępność i jakość pomocy społecznej i usług socjalnych dla słabszych grup społecznych dodatkowo utrudniają włączenie społeczne. System opieki długoterminowej jest słabo rozwinięty, z niewielką ofertą opieki domowej i usług na poziomie społeczności lokalnych. Mieszkań socjalnych jest mało i często nie zapewniają one odpowiednich warunków do życia. Ponadto pomoc społeczna jest różna w zależności od gminy i często nie jest odpowiednio dobrze ukierunkowana. Wyższe podatki od nieruchomości i kapitału oraz większa progresywność podatków dochodowych stanowią najlepsze potencjalne źródło zwiększenia dochodów podatkowych, ponieważ są one słabo wykorzystywane w porównaniu ze średnią unijną. Należy też kontynuować wysiłki na rzecz ograniczenia szarej strefy gospodarki, wykraczając poza środki przewidziane w planie odbudowy i zwiększania odporności.

- (21) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/241 i kryterium 2.2 załącznika V do tego rozporządzenia plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają być wdrożone zgodnie z orientacyjnym harmonogramem wdrażania, które ma zostać zakończone do dnia 31 sierpnia 2026 r. Pomagają one sprostać wszystkim wyzwaniom gospodarczym i społecznym, które zostały wskazane w stosownych zaleceniach krajowych skierowanych do Łotwy przez Radę w ramach europejskiego semestru w 2019 i 2020 r., obok zaleceń dla tego kraju wydanych do dnia przyjęcia planu odbudowy i zwiększania odporności, lub znacznej części tych wyzwań. Plan odbudowy i zwiększania odporności Łotwy obejmuje w szczególności środki dotyczące, w różnym stopniu, wszystkich ogólnych wyzwań w sześciu obszarach – budżetu, kapitału ludzkiego, administracji publicznej, wydajności oraz zielonej i cyfrowej transformacji. Plan ten zawiera reformy związane z zarządzaniem instytucjami szkolnictwa wyższego i ich finansowaniem, realizacją kompleksowej strategii zasobów ludzkich w opiece zdrowotnej oraz wprowadzeniem indeksacji świadczeń zapewniających dochód minimalny. Do dużych inwestycji należą ekologizacja systemu transportu w obszarze metropolitalnym Rygi, m.in. przez zakup czystych ekologicznie pojazdów komunikacji publicznej, a także renowacja energetyczna budynków prywatnych i publicznych oraz przedsiębiorstw. Planuje się również znaczne inwestycje mające na celu promowanie rozwoju regionalnego: budowę szkół, kompleksów przemysłowych i przystępnych cenowo mieszkań oraz modernizację szpitali. Środki te mają stymulować potencjał wzrostu gospodarczego w sposób zrównoważony.

- (22) Oczekuje się, że realizacja planu odbudowy i zwiększania odporności Łotwy przyczyni się do dalszych postępów w zielonej i cyfrowej transformacji. Środki wspierające realizację celów klimatycznych na Łotwie stanowią 37,6 % łącznej alokacji w ramach planu odbudowy i zwiększania odporności, a środki wspierające realizację celów cyfrowych – 21 %. Pełna realizacja planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z odpowiednimi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi, pomoże Łotwie szybko przezwyciężyć skutki kryzysu związanego z COVID-19, wzmacniając jednocześnie jej odporność. Systematyczne angażowanie partnerów społecznych i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje ważne dla pomyślnej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, a także innych polityk gospodarczych i polityk zatrudnienia wykraczających poza zakres tego planu, ponieważ służy zapewnieniu szerokiego poczucia odpowiedzialności za cały program polityczny.
- (23) W dniu 25 maja 2022 r. Łotwa przedłożyła umowę partnerstwa przewidzianą w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060¹⁸, ale nie przedłożyła innych programów polityki spójności przewidzianych w tym rozporządzeniu. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/1060 Łotwa ma uwzględnić w programowaniu funduszy polityki spójności na lata 2021–2027 stosowne zalecenia krajowe. Jest to jeden z warunków wstępnych poprawy skuteczności i zmaksymalizowania wartości dodanej wsparcia finansowego otrzymywanego z funduszy polityki spójności, przy jednoczesnym przyczynianiu się do koordynacji, komplementarności i spójności między tymi funduszami polityki spójności a innymi instrumentami i funduszami unijnymi. Pomyślne wdrożenie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz programów polityki spójności zależy również od usunięcia przeszkód dla inwestycji wspierających zieloną i cyfrową transformację oraz zrównoważony rozwój terytorialny.

---

¹⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159).

(24) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w planie odbudowy i zwiększania odporności Łotwa mierzy się z szeregiem dodatkowych wyzwań dotyczących m.in. dostępu do kredytów bankowych. Przez większą część ostatniej dekady przepływ kredytowy do sektora prywatnego był ujemny. W 2016 r. przybrał wartość dodatnią, ale tempo wzrostu akcji kredytowej utrzymało się poniżej stopy wzrostu PKB. W 2020 r. zadłużenie sektora prywatnego wyniosło 66,5 % PKB, w porównaniu z 78,3 % PKB pięć lat wcześniej. Małym i średnim przedsiębiorstwom szczególnie trudno jest uzyskać kredyt, częściowo ze względu na ich wyższe ryzyko kredytowe, ale także z powodu stosunkowo wysokich kosztów kredytu i uciążliwych formalności. Ponadto słaba płynność aktywów oferowanych jako zabezpieczenie sprawia, że szczególnie trudno jest otrzymać kredyt poza regionem Rygi. Stanowi to istotną przeszkodę zarówno dla udzielania kredytów hipotecznych, jak i kredytów dla przedsiębiorstw. Finansowanie zielonych technologii dla konsumentów też mogłoby stać się bardziej przystępne cenowo dzięki tańszym i bardziej długoterminowym produktom kredytowym. Działania w ramach polityki skupiały się głównie na wspieraniu kredytowania przez łączenie go z dotacjami publicznymi. Wiąże się to jednak ze znacznymi kosztami dla budżetu państwa, nie jest więc zrównoważonym sposobem na pobudzenie akcji kredytowej. Złagodzenie ograniczeń w podaży kredytów wymaga ogólnej poprawy przejrzystości i zaufania w otoczeniu biznesu, w tym ograniczenia szarej strefy gospodarki. Istnieje też pole do poprawy wskaźników egzekwowania kredytów, co zmniejszyłoby koszty banków związane z kredytami zagrożonymi, a mógłby temu sprzyjać bardziej efektywny system prawny. Ukierunkowane systemy pożyczek i gwarancji mogłyby pomóc zmniejszyć ryzyko utraty płynności przez banki przyjmujące zabezpieczenia na stosunkowo niepłynnych rynkach. Publiczne systemy kredytowania strategicznie ważnych inwestycji, w dziedzinach takich jak zielona transformacja i rozwój regionalny, mogłyby zwiększyć efektywną konkurencję na rynku banków lub wypełnić lukę na rynku, w przypadku gdy kredyt bankowy jest zbyt drogi lub niedostępny. Publiczne systemy gwarancji i kredytowania oferują ponadto znacznie bardziej opłacalny sposób wspierania prywatnych pożyczek niż systemy dotacji. Oprócz barier w dostępie do kredytów bankowych słabo rozwinięty jest też łotewski rynek alternatywnych źródeł finansowania, który ma potencjał i mógłby poprawić dostęp firm do finansowania.

- (25) Celem wniosku Komisji w sprawie planu REPowerEU – przygotowanego na podstawie mandatu powierzonego Komisji przez szefów państw lub rządów Unii w Deklaracji wersalskiej – jest jak najszybsze uniezależnienie Unii od importu paliw kopalnych z Rosji. W tym celu Komisja zamierza określić najodpowiedniejsze projekty, inwestycje i reformy na poziomie krajowym, regionalnym i unijnym w porozumieniu z państwami członkowskimi. Środki te służą zmniejszeniu zależności od paliw kopalnych ogółem, a także znalezieniu innych źródeł importu paliw kopalnych niż Rosja.
- (26) Według danych z 2020 r. produkty z ropy naftowej (33,8 %) i gaz ziemny (21,6 %) stanowią około połowy koszyka energetycznego Łotwy, na resztę składa się głównie energia odnawialna (44,1 %). Rosja dostarczała całość łotewskiego importu gazu ziemnego (więcej niż średnia unijna zależność od importu gazu z Rosji wynosząca 44 %) i była kluczowym źródłem (20 %) importu produktów z ropy naftowej do Łotwy (w dużej mierze zgodnie ze średnią zależnością od importu ropy z Rosji w UE wynoszącą 26 %).¹⁹ Zależność Łotwy od dostaw gazu z Rosji jest znacząco ograniczona dzięki gazociągowi z Litwą, który daje Łotwie dostęp do terminala skroplonego gazu ziemnego w Kłajpedzie. Łotwa jest następnie połączona z Estonią i Finlandią, co sprawia, że te cztery państwa są częścią jednego rynku gazu ziemnego. Znajdujący się na Łotwie magazyn gazu ziemnego umożliwia łagodzenie sezonowych nierówności między podażą a popytem i przechowuje rezerwy bezpieczeństwa dla rynku bałtyckiego. Zaleca się, aby nowe inwestycje w infrastrukturę i sieci związane z gazem były w miarę możliwości dostosowane do przyszłych wyzwań, tak by przez zmianę ich przeznaczenia do celów wykorzystania zrównoważonych paliw można było zapewnić ich długoterminowy zrównoważony charakter. Priorytetami polityki powinny jednak pozostać: dokończenie trwającej synchronizacji z unijną kontynentalną siecią elektroenergetyczną, zapewnienie wystarczającej przepustowości połączeń wzajemnych z sąsiednimi państwami członkowskimi oraz prowadzenie wspólnych projektów w zakresie energii odnawialnej. Oprócz usprawnienia infrastruktury gazowej w celu zabezpieczenia alternatywnych źródeł dostaw, ograniczenie zależności energetycznej od Rosji wymagać będzie od Łotwy przyspieszenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii i zwiększenia efektywności energetycznej, zwłaszcza w sektorach budowlanym i transportowym. Plan odbudowy i zwiększania odporności Łotwy obejmuje środki mające na celu ułatwienie inwestycji prywatnych w lądową energię wiatrową.

---

¹⁹ Eurostat (2020), udział importu z Rosji w całkowitym imporcie gazu ziemnego i surowej ropy naftowej. Średnia wielkość całkowitego importu dla UE-27 opiera się na wielkości importu spoza UE-27. W przypadku Łotwy w całkowitym imporcie uwzględniono również handel wewnątrzunijny. Dane dla ropy naftowej nie obejmują produktów rafinowanych.

Rząd zapowiedział wcześniejsze niż planowano wdrożenie tych środków, co mogłoby pomóc przyspieszyć inwestycje w lądową energię wiatrową. Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii wymagać będzie jednak od Łotwy także szukania możliwości w zakresie morskiej energii wiatrowej. Można by nasilić środki na rzecz efektywności energetycznej, w tym gruntowne renowacje zwłaszcza w budownictwie, transporcie i przemyśle. Z myślą o dywersyfikacji koszyka energetycznego Łotwa rozważa zainwestowanie w energię jądrową we współpracy z sąsiednimi państwami członkowskimi. Realizacja przez Łotwę celów pakietu „Gotowi na 55” będzie wymagać dalszego zwiększenia ambicji w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i efektywności energetycznej.

- (27) Chociaż przyspieszenie transformacji w kierunku neutralności klimatycznej oraz odchodzenia od paliw kopalnych spowoduje znaczne koszty restrukturyzacji w kilku sektorach, Łotwa może skorzystać z mechanizmu sprawiedliwej transformacji w kontekście polityki spójności, aby złagodzić społeczno-gospodarcze skutki transformacji w najbardziej dotkniętych nimi regionach. Ponadto Łotwa może wykorzystać Europejski Fundusz Społeczny Plus, ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057²⁰, do poprawy możliwości zatrudnienia i wzmocnienia spójności społecznej.
- (28) W świetle dokonanej przez Komisję oceny Rada przeanalizowała program stabilności na 2022 r., a jej opinia²¹ znajduje odzwierciedlenie w szczególności w zaleceniu 1.
- (29) W kontekście bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich należących do strefy euro i ich wspólnego wkładu w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła państwom członkowskim będącym członkami strefy euro podjęcie działań, w tym poprzez ich plany odbudowy i zwiększania odporności, w celu wdrożenia zaleceń określonych w zaleceniu dotyczącym polityki gospodarczej strefy euro na 2022 r. W przypadku Łotwy kwestia ta znalazła odzwierciedlenie w szczególności w zaleceniach 1, 2 i 3,

---

²⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013 (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 21).

²¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97.

NINIEJSZYM ZALECA Łotwie podjęcie w latach 2022 i 2023 działań mających na celu:

1. W 2023 r. – zapewnienie, aby wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych był zgodny z ogólnie neutralnym kursem polityki, przy uwzględnieniu dalszego tymczasowego i ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy. Zapewnienie gotowości do dostosowania wydatków bieżących do zmieniającej się sytuacji. Rozwijanie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, uwzględniając inicjatywę REPowerEU, w tym poprzez wykorzystanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych. Prowadzenie polityki fiskalnej mającej na celu osiągnięcie ostrożnej sytuacji fiskalnej w średnim terminie. Rozszerzenie opodatkowania, w tym podatków od nieruchomości i kapitału, oraz poprawę adekwatności opieki zdrowotnej i ochrony socjalnej w celu ograniczenia nierówności.
2. Kontynuowanie realizacji jej planu odbudowy i zwiększania odporności zgodnie z kamieniami milowymi i wartościami docelowymi zawartymi w decyzji wykonawczej Rady z dnia 13 lipca 2021 r. Przedłożenie dokumentów programowych dotyczących polityki spójności na lata 2021–2027 w celu sfinalizowania tych negocjacji z Komisją i następnie rozpoczęcia wdrażania tych dokumentów.
3. Poprawę dostępu do finansowania dla małych i średnich przedsiębiorstw za pomocą publicznych systemów kredytowania i gwarancji mających na celu ułatwienie inwestycji o strategicznym znaczeniu, w szczególności w dziedzinie zielonej transformacji i rozwoju regionalnego.
4. Ograniczenie ogólnej zależności od paliw kopalnych i dywersyfikację importu paliw kopalnych przez przyspieszenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zapewnienie wystarczającej przepustowości połączeń wzajemnych, dywersyfikację źródeł i dróg dostaw energii oraz redukcję ogólnego zużycia energii za pomocą ambitnych środków na rzecz efektywności energetycznej.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Rady

Przewodniczący/Przewodnicząca
